KOHTUJURISTI ETTEPANEK

VERICA TRSTENJAK,

esitatud 17. juulil 2008 [1]

I. Sissejuhatus

1. Käesolevas asjas küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas EÜ artiklitega 28–30 on vastuolus Belgia 14. juuli 1991. aasta seadus äritavade ning tarbijate teavitamise ja kaitse kohta (edaspidi „Belgia tarbijakaitseseadus"), mille kohaselt sidevahendi abil sõlmitud lepingu alusel ei ole müüjal õigust nõuda tarbijalt ettemaksu või tasumist enne seitsme tööpäeva pikkuse taganemistähtaja möödumist. Käesoleva asja analüüsimisel tuleb vaadelda, kas asutamislepingu nimetatud sätetega on vastuolus Belgia ametiasutuste poolt kõnealuse tarbijakaitseseaduse sätete tõlgendus, mille kohaselt ei ole müüjal sidevahendi abil sõlmitud lepingu sõlmimisel õigust nõuda tarbijalt krediitkaardi numbrit, isegi kui müüja kohustub seda enne taganemistähtaja möödumist makse tegemiseks mitte kasutama. Seega tõusetuvad käesolevas asjas olulised küsimused internetimüügi ja sellega seotud krediitkaardimaksete kohta, mis internetimüüki hõlbustavad ja soodustavad.

2. Üldisemalt nähtub käesolevast asjast selgelt, et ka ostuhinna tasumise viis ja tingimused tuleb müügilepingu arengule kohandada. Näiteks Rooma õiguse kohaselt loeti müügileping täidetuks, kui müüja oli asja ostjale üle andnud ja viimane oli müüjale tasunud asja ostuhinna;[2] mõlemad kohustused tuli seega täita samal ajal. Müügilepingu arenguga on oluliselt muutunud ka makseviisid ja -tingimused, mis uue tehnoloogia arenedes on veelgi märgatavamalt muutunud. Makseviisid, mille eesmärk on muuta maksete tegemine turvalisemaks, lihtsamaks ja võimalusel kaitsta kõiki osapooli, tuleb seega samuti kohandada elektroonilist asjaajamist ja kaubandust võimaldava tehnoloogia arengule. Käesolevat asja analüüsides tuleb silmas pidada, et nii elektrooniline asjaajamine ja kaubandus kui ka nendega seotud krediitkaardimaksed on tulevikus veelgi laiemalt levinud kui täna.

3. Käesoleva asja EÜ artikli 29 alusel analüüsimisel tõusetub oluline küsimus koguseliste ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmete määratluse kohta, milleks väljaku-

1 – Algkeel: sloveeni.

2 – Watson, A., *Roman Law & Comparative Law*, The University of Georgia Press, Athens, London, 1991, lk 45; Korošec, V., *Rimsko pravo, I del,* Uradni list, Ljubljana, 2005, lk 277.

junenud kohtupraktika kohaselt on üksnes liikmesriikide eksporti piiravad meetmed ning mille kohaselt koheldakse õiguslikult ja faktiliselt erinevalt kodumaiste ja teistest liikmesriikidest eksporditavate toodete turustamist ja mis seega annavad siseturul eelise.

II. Õiguslik raamistik

A. *Ühenduse õigus*

4. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 1997. aasta direktiivi 97/7/EÜ tarbijate kaitse kohta sidevahendi abil sõlmitud lepingute korral (edaspidi „direktiiv 97/7”) põhjendus 14 sätestab:

„tarbija ei saa tegelikult toodet näha ega osutatava teenuse laadiga tutvuda enne lepingu sõlmimist; tuleks sätestada lepingust taganemise õigus, kui […] direktiiviga ei ole ette nähtud teisiti […]”.

5. Direktiivi 97/7 artikkel 6 sätestab:

„1. Tarbijal on õigus vähemalt seitsme tööpäeva jooksul igast sidevahendi abil sõlmitud lepingust taganeda ilma sanktsioonide ja põhjendusteta. Ainus taganemisõiguse kasutamisega seotud maks, mida võib tarbijalt nõuda, on kauba tagastamise otsesed kulud.

Kõnealuse õiguse kasutusaeg algab:

– kauba puhul alates päevast, mil tarbija võttis kauba vastu, kui on täidetud artikliga 5 ettenähtud kohustused,

[…]

2. Kui tarbija on kasutanud taganemisõigust käesoleva artikli alusel, on tarnija kohustatud tasuta tagastama tarbija makstud summad. Ainus taganemisõiguse kasutamisega seotud maks, mida võib tarbijalt nõuda, on kauba tagastamise otsesed kulud. Kõnealune tagasimakse tuleb teha võimalikult kiiresti, kuid igal juhul 30 päeva jooksul.

3. Kui lepinguosalised ei ole kokku leppinud teisiti, ei saa tarbija kasutada lõikega 1 ettenähtud taganemisõigust lepingute suhtes, mis on seotud:

[…]

– kauba tarnimisega, mis on valmistatud tarbija spetsiifiliste iseärasuste kohaselt või mis on selgesti isikuga seotud või mida kauba laadi tõttu ei saa tagasi saata või mis võib kiiresti rikneda või aeguda,

[…]”.

6. Direktiivi 97/7 artikkel 8 sätestab:

„Liikmesriigid tagavad asjakohased meetmed, mis võimaldavad tarbijal:

– nõuda makse tühistamist, kui maksekaarti on […] direktiiviga reguleeritavate sidevahendi abil sõlmitud lepingutega seoses kuritahtlikult kasutatud,

– maksekaardi kuritahtliku kasutamise korral lasta tasutud summa hüvitada või tagasi maksta.”

7. Direktiivi 97/7 artikkel 14 sätestab:

„Tarbijakaitse kõrgema taseme tagamiseks võivad liikmesriigid […] direktiivi reguleerimisalas kehtestada või säilitada rangemad sätted, kui need on kooskõlas asutamislepinguga. Kõnealuste sätetega võib liikmesriik vajaduse korral ning üldistes huvides keelata

oma territooriumil teatavate kaupade ja teenuste, eeskätt ravimite turustamise sidevahendi abil sõlmitud lepingute alusel, võttes seejuures nõuetekohaselt arvesse asutamislepingut".

B. *Rooma konventsioon*

8. 19. juunil 1980 Roomas allakirjutamiseks avatud lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatava õiguse konventsiooni (edaspidi „Rooma konventsioon") artikkel 5 pealkirjaga „Tarbijalepingud" sätestab:

„1. Käesolevat artiklit kohaldatakse lepingu suhtes, mille eesmärk on kaupade tarnimine või teenuste osutamine isikule, kes tegutseb väljaspool oma majandus- või kutsetegevust (tarbija), samuti sellise tehingu finantseerimise lepingu suhtes.

2. Olenemata artikli 3 sätetest ei või poolte valitud õigus põhjustada tarbija ilmajätmist kaitsest, mis on talle ette nähtud selle riigi õiguse imperatiivsete sätetega, kus on tema elukoht:

– kui kõnealuses riigis eelnes lepingu sõlmimisele konkreetselt tarbijale adresseeritud pakkumine või reklaam ja kui ta on selles riigis omalt poolt teinud kõik lepingu sõlmimiseks vajalikud toimingud

või

– kui teine pool või tema esindaja on tarbija tellimuse saanud kõnealuses riigis

või

– kui leping on sõlmitud kaupade müügiks ja tarbija on sõitnud kõnealusest riigist teise riiki ning esitanud seal oma tellimuse, kui reisi oli korraldanud müüja selleks, et ajendada tarbijat ostma.

3. Olenemata artikli 4 sätetest kehtib lepingu suhtes, mille suhtes kohaldatakse käesolevat artiklit, artikli 3 kohase valiku puudumisel

tarbija elukoha riigi õigus, kui leping on sõlmitud käesoleva artikli lõikes 2 kirjeldatud asjaoludel.”

C. Belgia õigus

9. Belgia õiguses reguleerib tarbija sidevahendi abil sõlmitud lepingust taganemise õigust Belgia tarbijakaitseseaduse artikkel 80.

10. Belgia tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõige 3 sätestab:

„Ilma et see piiraks 12. juuni 1991. aasta tarbijakrediidiseaduse artikli 45 lõike 1 kohaldamist, on keelatud nõuda tarbijalt ettemaksu või tasumist enne lõikes 1 sätestatud seitsme tööpäeva pikkuse taganemistähtaja möödumist.

Lõigetes 1 ja 2 sätestatud taganemisõiguse kasutamise korral on müüja kohustatud tarbija poolt tasutud summad tasuta tagastama. Tagasimakse tuleb sooritada hiljemalt 30 päeva jooksul pärast lepingust taganemist.

[…]”.

III. Asjaolud, põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

11. Santurel Inter BVBA (edaspidi „Santurel”), mille juhatuse liige on L. Gysbrechts, on toidulisandite hulgi- ja jaemüügile spetsialiseerunud äriühing. Suurem osa nimetatud äriühingu müügitegevusest toimub selle internetis asuva veebilehe vahendusel ja tellitud kaup toimetatakse kätte posti teel.

12. Pärast ühe Prantsuse tarbija esitatud kaebust algatas Belgisch Bestuur Economische Inspectie (Belgia majandusjärelevalve inspektsioon) uurimismenetluse, mille tulemusel tuvastati, et nii Santurel kui ka L. Gysbrechts on rikkunud Belgia tarbijakaitseseaduse sätteid sidevahendi abil sõlmitud lepingute osas. Eelkõige olid Santurel ja

L. Gysbrechts rikkunud Belgia tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõikes 3 sätestatud keeldu nõuda tarbijalt ettemaksu või tasumist enne seitsme tööpäeva pikkuse taganemistähtaja möödumist. Täpsemalt ei järgitud kõnealusele sättele Belgia ametivõimude antud tõlgendust, mille järgi on keelatud enne seitsme tööpäeva pikkuse taganemistähtaja möödumist nõuda tarbijalt tema krediitkaardi numbrit.

13. Dendermonde esimese astme kohus mõistis kriminaalmenetluses mõlemalt kohtualuselt välja 1250 euro suuruse rahalise karistuse. Nimetatud isikud esitasid kõnealuse kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse Hof van Beroep te Gentile, kes esitas Euroopa Kohtule eelotsuse küsimuse eespool nimetatud Belgia õigusnormide kooskõla kohta ühenduse õigusega.

14. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et Belgia tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõikes 3 sisaldub Belgias asuva müüja jaoks risk, et teistes liikmesriikides asuvatele tarbijatele tarnitava kauba eest tasumisel tekivad raskused, mis on eriti tõenäoline toidulisandite puhul, mille hind ei ole kõrge. Eelotsusetaotluse esitanud kohus jagab kohtualuste arvamust, et arutlusel olev keeld kujutab endast kaupade vaba liikumise põhjendamatut piiramist.

15. Neil asjaoludel otsustas eelotsusetaotluse esitanud kohus menetluse peatada ja esitada 20. märtsi 2007. aasta määrusega Euroopa Kohtule järgmine eelotsuse küsimus:

„Kas Belgia 14. juuli 1991. aasta seadus äritavade ning tarbijate teavitamise ja kaitse kohta kujutab endast EÜ artiklites 28–30 keelatud samaväärse toimega meedet, kuna selle siseriikliku seaduse artikli 80 lõikes 3 on keelatud lepingust taganemiseks ettenähtud kohustusliku tähtaja jooksul nõuda tarbijalt ettemakset või tasumist, mille tulemusel ei ole 14. juuli 1991. aasta seaduse äritavade ning tarbijate teavitamise ja kaitse kohta tegelik mõju kaupade siseriiklikul turustamisel samasugune nagu kaubanduses teise liikmesriigi kodanikega, ning kas seetõttu on tegelikult takistatud EÜ artiklis 23 kaitstud kaupade vaba liikumine?”

IV. Menetlus Euroopa Kohtus

16. Eelotsusetaotlus jõudis Euroopa Kohtusse 19. aprillil 2007. Kirjalikus menetluses esitasid märkusi Santurel, Belgia valitsus ja komisjon. 20. mail 2008 toimunud kohtuistungil esitasid Belgia valitsus ja komisjon suulisi märkusi ning vastasid Euroopa Kohtu küsimustele.

V. Poolte väited

17. *Santurel* leiab, et Belgia tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõiget 3 tuleb tõlgendada selliselt, et sidevahendi abil sõlmitud lepingu alusel võib müüja nõuda tarbijalt viimase krediitkaardi numbrit, kui ta kohustub seejuures seda numbrit mitte kasutama enne taganemistähtaja möödumist. Santurel väidab, et tõlgendus, mille kohaselt sidevahendi abil sõlmitud lepingu alusel on keelatud nõuda tarbijalt krediitkaardi numbrit, on vastuolus EÜ artiklitega 28–30. Sellega seoses viitab Santurel kohtuotsusele Dassonville [3] ning kohtuotsusele Keck ja Mithouard [4], väites, et Belgia tarbijakaitseseaduse tõlgendamine, mille kohaselt müüjal on keelatud nõuda tarbijalt krediitkaardi numbrit, mõjutab tegelikult kaupade eksporti teisiti kui kaupade müüki Belgias. Santurel leiab, et selline Belgia tarbijakaitseseaduse tõlgendus kujutab endast kaupade vaba liikumise piirangut ja on seega koguselise piiranguga samaväärse toimega meede, mis on EÜ asutamislepingu kohaselt keelatud.

18. Kirjalikes märkustes väidab *Belgia valitsus*, et Belgia tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõige 3 on asutamislepinguga kooskõlas, kuna selle puhul on tegemist direktiivi 97/7 artiklis 14 ette nähtud meetmega tarbijakaitse kõrgema taseme tagamiseks. Belgia valitsus möönab siiski, et kõnealune säte sisaldab Belgias asuva müüja jaoks mõningast riski, et talle ei maksta välisriiki tarnitud kauba eest. Belgia valitsuse väitel ei ole nimetatud õigusnorm aga vastuolus ühenduse õigusega. Kui Euroopa Kohus peaks siiski tuvastama, et vaidlustatud Belgia õigusnorm kujutab endast EÜ artikli 28 kohast samaväärse toimega meedet, on see meede õigustatud vajadusega kaitsta tarbijat. Kõnealuse sätte eesmärk on tagada tarbijale lepingust taganemise õigus. Belgia valitsuse väitel on nimetatud säte tarbijate kaitse eesmärgi saavutamiseks proportsionaalne.

19. Kohtuistungil selgitas Belgia valitsus lisaks, et Belgias on ettevalmistamisel kuninglik määrus, mis kehtestab kauba eest tasumise korra sidevahendi abil sõlmitud müügilepingu puhul, millega ei kaasne tarbija jaoks riski ning mis samas kaitseb ka müüjat. Kauba eest tasumise korra kohaselt kannab tarbija ostuhinna kolmanda, sõltumatu osapoole kontole ning taganemistähtaja möödumisel kantakse see summa üle müüja kontole. Belgia valitsus lisas täiendava selgitusena, et sidevahendi abil sõlmitud müügilepingu puhul ei saa müüja piirata tarbija õigust valida erinevate makseviiside vahel.

20. *Komisjon* väitis seoses Belgia tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõike 3 mõjuga impordile, et see säte võib ka mõjutada teistes liikmesriikides asuvate müüjate poolt Belgias asuvate

3 – 11. juuli 1974. aasta otsus kohtuasjas 8/74: Dassonville (EKL 1974, lk 837).

4 – 24. novembri 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-267/91 ja C-268/91: Keck ja Mithouard (EKL 1993, lk I-6097).

ostjatega sõlmitavaid müügilepinguid, kuna Rooma konventsiooni artikli 5 lõike 2 kohaselt võivad tarbijad tugineda Belgias kehtivale kaitsetasemele, kui see on kõrgem kui tarbija asukoha liikmesriigis olev. Oma analüüsis lähtub komisjon kohtuotsuses Dassonville [5] esitatud samaväärse toimega meetme määratlusest ja jätkab oma analüüsi kohtuotsusest Keck ja Mithouard [6] lähtuvalt. Viimati mainitud kohtuotsuse põhjal leiab komisjon, et Belgia õigusnorm puudutab kõiki ettevõtjaid ja mõjutab õiguslikult siseriiklikke kaupu ja imporditud kaupu võrdselt. Komisjon on seisukohal, et vaidlusaluse Belgia õigusnormi mõju tuleb hinnata siseriiklikul kohtul. Kui selgub, et nimetatud õigusnormi tegelik mõju imporditud kaupadele on suurem ja et seega kujutab see endast koguseliste piirangutega samaväärset meedet, siis komisjoni leiab, et kõnealust meedet on võimalik põhjendada tarbijate kaitse vajadusega ning et sellisel juhul on nimetatud meede proportsionaalne.

21. Mis puudutab meetme mõju ekspordile, siis leiab komisjon, et Belgia tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõige 3 ei kujuta endast ekspordipiirangutega samaväärse toimega meedet EÜ artikli 29 tähenduses. Kuigi vaidlusalune säte võib enam mõjutada kaubavahetust teiste liikmesriikidega kui Belgia sisekaubandust, siis käesolevas asjas ei ole tegemist meetmega, mille eesmärk või tagajärg on spetsiifiline ekspordi takistamine kohtuotsuse Groenveld [7] ja sellele järgnenud kohtupraktika tähenduses. Kohtuistungil tegi komisjon Euroopa Kohtule ettepaneku muuta koguseliste ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmete määratlust ja defineerida need kui „meetmed, mille tagajärg on ekspordi takistamine ning liikmesriigi sisese kaubanduse ja ekspordi erinev kohtlemine”. Selle uue määratluse alusel märgib komisjon, et vaidlusalune Belgia õigusnorm kujutab endast samaväärse toimega meedet EÜ artikli 29 tähenduses. Kõnealuse meetme kohaldamist võib tõepoolest põhjendada vajadusega kaitsta tarbijat, kuid komisjoni arvates ei ole see kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.

VI. Kohtujuristi analüüs

A. *Sissejuhatus*

22. Käesolevas asjas küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas EÜ artiklitega 28, 29 ja 30 on vastuolus Belgia tarbijakaitseseaduse säte,

5 – Eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Dassonville.

6 – Eespool 4. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Keck ja Mithouard.

7 – 8. novembri 1979. aasta otsus kohtuasjas 15/79: Groenveld (EKL 1979, lk 3409).

mille kohaselt sidevahendi abil sõlmitud lepingu puhul ei ole müüjal õigust nõuda tarbijalt ettemaksu või tasumist enne direktiivis 97/7 sätestatud seitsme tööpäeva pikkuse taganemistähtaja möödumist. Kuigi siseriiklik kohus soovib eelotsuse küsimuse sõnastuse kohaselt teada, kas EÜ artikliga 29 on vastuolus nimetatud Belgia õigusnormi sõnastus, tuleneb eelotsusetaotlusest, et siseriiklik kohus soovib teada, kas EÜ asutamislepingu sätetega on vastuolus arutlusel oleva Belgia tarbijakaitseseaduse sätte tõlgendus praktikas, mille kohaselt ei ole müüjal õigust nõuda tarbijalt krediitkaardi numbrit, isegi kui müüja kohustub seda enne seitsme tööpäeva pikkuse taganemistähtaja möödumist makse tegemiseks mitte kasutama. Sellega seoses tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on Euroopa Kohtu ülesanne esitada eelotsusetaotluse esitanud kohtule kõik ühenduse õiguse tõlgendamise juhtnöörid, mida saab kasutada siseriikliku kohtu menetluses oleva kohtuasja lahendamisel, olenemata sellest, kas siseriiklik kohus neile oma küsimustes viitas või mitte. [8] Seega tuleb Euroopa Kohtul selleks, et hinnata, kas siseriiklik õigusnorm on vastuolus ühenduse õigusega, arvesse võtta kõnealuse õigusnormi sisu Belgia ametiasutuste tõlgendusest lähtuvalt. [9]

23. Esiteks tuleb märkida, et vaidlusaluse õigusnormi vastuvõtmisel kasutas Belgia direktiivi 97/7 artiklis 14 sätestatud pädevust, mille kohaselt võivad liikmesriigid direktiivi reguleerimisalas kehtestada või säilitada rangemad sätted. Siiski on kõnealuses artiklis selgelt sätestatud, et sellised rangemad sätted peavad olema kooskõlas asutamislepinguga. [10] Seega tõusetub käesolevas asjas küsimus, kas vaidlusalune Belgia õigusnorm on vastuolus asutamislepingu kaupade vaba liikumist käsitlevate sätetega.

24. Käesolevas ettepanekus analüüsin eelotsuse küsimust esiteks lähtudes EÜ artiklist 28 ja edasi EÜ artikli 29 alusel. EÜ artiklil 29 põhineva analüüsi käigus vaatlen eelotsuse küsimust esiteks olemasoleva kohtupraktika alusel, seejärel käsitlen ja analüüsin kõnealuse kohtupraktika muutmise võimalikke aluseid ning lõpuks teen EÜ artikli 29 alusel ettepaneku eelotsuse küsimusele antava vastuse kohta lähtuvalt EÜ artiklist 29 tulenevatest uutest muudetud hindamiskriteeriumidest.

8 – Vt nt 12. detsembri 1990. aasta otsus C-241/89: SARPP (EKL 1990, lk I-4695, punkt 8); 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-387/0: Weigel (EKL 2004, lk I-4981, punkt 44) ja 11. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-17/06: Céline (EKL 2007, lk I-7041, punkt 29).

9 – Nt 19. novembri 1996. aasta otsuses kohtuasjas C-42/95: Siemens *vs*. Nold (EKL 1996, lk I-6017) käsitles Euroopa Kohus küsimust, kas Saksa Bundesgerichtshofi (föderaalkohus) väljakujunenud praktika on vastuolus ühenduse õigusega. Õiguskirjanduses vt siseriikliku õigusnormi sisu arvessevõtmise kohta lähtudes Belgia ametiastutuste poolt sellele antud tõlgendusest Bieber, R., Epiney, A., Haag, M., Die Europäische Union, 6. Aufl., Nomos, Baden-Baden, 2005, lk 280–281, punkt 128; siseriikliku õigusnormi tõlgendamise arvessevõtmise kohta liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluses vt Lenaerts, K., Arts, D., Maselis, I., Procedural Law of the European Union, 2nd ed., Sweet & Maxwell, London, 2006, lk 162, punkt 5–056.

10 – Ka Euroopa Kohus on seda kinnitanud oma 11. detsembri 2003. aasta otsuses kohtuasjas C-322/01: Deutscher Apothekerverband (EKL 2003, lk I-14887, punkt 64).

B. *Eelotsuse küsimuse analüüs EÜ artikli 28 alusel*

25. Eelotsuse küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus esiteks teada, kas EÜ artikliga 28 on vastuolus vaidlusalune Belgia tarbijakaitseseaduse säte. Selles küsimuses väidab komisjon, et juhul kui Belgia ostja soetab kaupa teises liikmesriigis asuvalt müüjalt, võib Belgia tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõige 3 mõjutada kauba importi Belgiasse. Sellisel juhul võib Belgia tarbija tugineda Rooma konventsiooni artikli 5 lõikele 2, mille kohaselt kohalduvad lepingu suhtes selle riigi õiguse imperatiivsed sätted, kus on tarbija elukoht. Jagan komisjoni seisukohta, et nimetatud probleem võib praktikas tekkida ka pärast nn Rooma I määruse jõustumist, [11] kuid need komisjoni väited ei ole põhikohtuasjas asjassepuutuvad.

26. Põhikohtuasja asjaolud ei puuduta kauba importi Belgiasse, vaid kauba eksporti Belgiast. Seega ei ole EÜ artikkel 28 põhikohtuasjas asjassepuutuv. Siseriikliku kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamisest keeldumine on võimalik vaid siis, kui on ilmselge, et ühenduse õiguse taotletud tõlgendusel ei ole mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega, või kui kõnealune probleem on oletuslik või kui Euroopa Kohtule ei ole teada eelotsuse küsimusele kasuliku vastuse andmiseks vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud. [12]

27. Seega leian, et Euroopa Kohtul ei ole vaja eelotsuse küsimusele vastata EÜ artiklist 28 lähtuvalt.

11 – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määrust (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma I) (ELT L 177, lk 6) kohaldatakse artikli 29 alusel alates 17. detsembrist 2009, välja arvatud artikkel 26, mida kohaldatakse alates 17. juunist 2009. Määruse artikli 6 lõige 1 sätestab, et tarbijalepingud on „reguleeritud selle riigi õigusega, kus on tarbija harilik viibimiskoht, tingimusel et kutseala esindaja a) teostab oma majandus- või kutsetegevust riigis, kus on tarbija harilik viibimiskoht, või b) kutseala esindaja suunab mis tahes viisil sellised tegevused kõnealusesse riiki või mitmesse riiki, mille hulka kuulub ka kõnealune riik ning et leping jääb nende tegevuste raamesse". Kõnealuse artikli lõike 2 alusel võivad pooled valida lepingu suhtes kohaldatava õiguse; selline valik „ei või siiski põhjustada tarbija ilmajätmist kaitsest, mis on talle ette nähtud selliste sätetega, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda selle õiguse alusel, mis valiku puudumisel oleks olnud kohaldatav lõike 1 alusel".

12 – Vt ka 16. detsembri 1981. aasta otsus kohtuasjas 244/80: Foglia (EKL 1981, lk 3045, punkt 18); 15. juuni 1995. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-422/93–C-424/93: Zabala Erasun jt (EKL 1995, lk I-1567, punkt 29); 12. märtsi 1998. aasta otsus kohtuasjas C-314/96: Djabali (EKL 1998, lk I-1149, punkt 19) ja 17. aprilli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-404/06: Quelle (EKL 2008, lk I-2685, punkt 20).

C. *Eelotsuse küsimuse analüüs EÜ artikli 29 alusel*

1. Analüüs olemasoleva kohtupraktika alusel

28. Käesolevas asjas tuleb kindlaks teha, kas Belgia tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõige 3 kujutab endast koguselise ekspordipiiranguga samaväärse toimega meedet. Nagu ma juba eespool märkisin, et käesolevas analüüsis vaatlen nii keeldu nõuda sidevahendi abil sõlmitud lepingute korral ettemaksu või tasumist, mis tuleneb juba asjaomase sätte sõnastusest, kui ka krediitkaarte puudutavat konkreetset tõlgendust, mille siseriiklikud ametiasutused on kõnealusele sättele andnud ja mille kohaselt on müüjal keelatud enne seitsme tööpäeva pikkuse taganemistähtaja möödumist nõuda tarbijalt tema krediitkaardi numbrit.

29. Erinevalt koguselistest ekspordipiirangutest, mida Euroopa Kohus on sarnaselt tõlgendanud EÜ artikli 28 ja EÜ artikli 29 alusel, [13] on koguseliste ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmeid Euroopa Kohtu praktikas oluliselt kitsamalt tõlgendatud kui koguseliste impordipiirangutega samaväärse toimega meetmeid.

30. Varasemas kohtupraktikas tõlgendas Euroopa Kohus koguseliste ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmeid sarnaselt koguseliste impordipiirangutega samaväärse toimega meetmetega. Oma 1977. aasta otsuses Bouhelier jt [14] määratles Euroopa Kohus ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmeid kui meetmeid, mis „võivad otse või kaudselt, tegelikult või potentsiaalselt takistada ühendusesisest kaubandust”. [15] Selle määratluse väljatöötamisel võttis Euroopa Kohus aluseks EÜ artiklis 28 sätestatud koguseliste piirangutega samaväärse toimega meetmete määratluse, mis tuleneb kohtuotsusest Dassonville, [16], milles kohus märkis õigesti, et „kõiki liikmes-

13 – 12. juuli 1973. aasta otsuses kohtuasjas 2/73: Geddo (EKL 1973, lk 865, punkt 7) leidis Euroopa Kohus, et „koguseliste piirangute keeld hõlmab meetmeid, millega kaasneb täielik või osaline impordi-, ekspordi- või transiidipiirang […]”.

14 – 3. veebruari 1977. aasta otsus kohtuasjas 53/76: Bouhelier (EKL 1977, lk 197).

15 – Eespool 14. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Bouhelier, punkt 16.

16 – Eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Dassonville, punkt 5.

riikide kaubanduseeskirju, mis võivad otse või kaudselt, tegelikult või potentsiaalselt takistada ühendusesisest kaubandust", tuleb vaadelda koguselise impordipiiranguga samaväärse toimega meetmetena. [17]

31. Kaks aastat pärast kohtuasjas Bouhelier jt tehtud otsust, st aastal 1979, kitsendas Euroopa Kohus EÜ artikli 29 alusel kõnealust määratlust radikaalselt kohtuotsuses Groenveld, [18] milles kohus sedastas, et EÜ artikkel 29 (varem EÜ asutamislepingu artikkel 34) käsitleb „meetmeid, mille eesmärk või tagajärg on spetsiifiline ekspordi takistamine ning liikmesriigi sisekaubanduse ja selle ekspordikaubanduse erinev kohtlemine, nii et asjaomase liikmesriigi omamaistele toodetele või siseturule on teiste liikmesriikide kaubanduse või toodete arvelt antud eriline eelis" [19].

32. Kohtuotsusele Groenveld järgnenud praktikas on Euroopa Kohus eeltoodud määratlust (nn Groenveldi vormel) korduvalt kinnitanud. [20] Kohus on kohtuotsuses Groenveld antud määratlusest osaliselt kõrvale kaldunud vaid üksikutel juhtudel, kui ta on ära jätnud nimetatud vormeli kolmanda tingimuse („teiste liikmesriikide kaubanduse või toodete arvelt antud eriline eelis"). Näitena võib tuua kohtuotsused Delhaize, [21] komisjon *vs.* Belgia [22] ja FFAD *vs.* København Kommune. [23] Sellegipoolest on Groenveldi vormeli olulised osad siiani jõus.

33. Groenveldi vormel koosneb kolmest omavahel seotud tingimusest: esiteks peab meetme eesmärk või tagajärg olema spetsiifiliselt takistada eksporti, teiseks peab meetme kohaldamisega kaasnema liikmesriigi sise-

17 – Euroopa Kohus on seda määratlust mitmel korral EÜ artikli 28 alusel kinnitanud. Vt nt 9. detsembri 1981. aasta otsus kohtuasjas 193/80: komisjon *vs.* Itaalia (EKL 1981, lk 3019, punkt 18); 22. juuni 1982. aasta otsus kohtuasjas 220/81: Robertson (EKL 1982, lk 2349, punkt 9); 18. mai 1993. aasta otsus kohtuasjas C-126/91: Yves Rocher (EKL 1993, lk I-2361, punkt 9); 16. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-217/99: komisjon *vs.* Belgia (EKL 2000, lk I-10251, punkt 16); 19. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-420/01: komisjon *vs.* Itaalia (EKL 2003, lk I-6445, punkt 25); 2. detsembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-41/02: komisjon *vs.* Madalmaad (EKL 2004, lk I-11375, punkt 39); 26. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-20/03: Burmanjer jt (EKL 2005, lk I-4133, punkt 23); 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-147/04: De Groot en Slot Allium ja Bejo Zaden (EKL 2006, lk I-245, punkt 71); 28. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-434/04: Ahokainen ja Leppik (EKL 2006, lk I-9171, punkt 18) ja 20. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-297/05: komisjon *vs.* Madalmaad (EKL 2007, lk I-7467, punkt 53).

18 – Eespool 7. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Groenveld.

19 – Eespool 7. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Groenveld, punkt 7.

20 – Vt nt 14. juuli 1981. aasta otsus kohtuasjas 155/80: Oebel (EKL 1981, lk 1993, punkt 15); 7. veebruari 1984. aasta otsus kohtuasjas 237/82: Jongeneel Kaas (EKL 1984, lk 483, punkt 22); 27. märtsi 1990. aasta otsus kohtuasjas C-9/89: Hispaania *vs.* nõukogu (EKL 1990, lk I-1383, punkt 21); 24. jaanuari 1991. aasta otsus kohtuasjas C-339/89: Alsthom Atlantique (EKL 1991, lk I-107, punkt 14); 10. novembri 1992. aasta otsus kohtuasjas C-3/91: Exportur (EKL 1992, lk I-5529, punkt 21); 22. juuni 1999. aasta otsus kohtuasjas C-412/97: ED Srl (EKL 1999, lk I-3845, punkt 10); 20. mai 2003. aasta otsus kohtuasjas C-108/01: Consorzio del Prosciutto di Parma (EKL 2003, lk I-5121, punkt 54); 20. mai 2003. aasta otsus kohtuasjas C-469/00: Ravil (EKL 2003, lk I-5053, punkt 40); 2. oktoobri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-12/02: Grilli (EKL 2003, lk I-11585, punkt 41) ja 8. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-293/02: Jersey Produce (EKL 2005, lk I-9543, punkt 73).

21 – 9. juuni 1992. aasta otsus kohtuasjas C-47/90: Delhaize ja Le Lion (EKL 1992, lk I-3669, punkt 12).

22 – 24. märtsi 1994. aasta otsus kohtuasjas C-80/92: komisjon *vs.* Belgia (EKL 1994, lk I-1019, punkt 24).

23 – 23. mai 2000. aasta otsus kohtuasjas C-209/98: FFAD *vs.* Københavns Kommune (EKL 2000, lk I-3743, punkt 34).

kaubanduse ja selle ekspordikaubanduse erinev kohtlemine ning kolmandaks peab meede võimaldama asjaomase riigi omamaistele toodetele või siseturule teiste liikmesriikide kaubanduse või toodete arvelt erilise eelise andmist.

34. Leian, et nimetatud tingimused ei ole käesolevas asjas täidetud.

35. Vaidlusaluse Belgia õigusnormi ega selle tõlgenduse eesmärk või tagajärg ei ole spetsiifiliselt takistada eksporti, kuna ei nimetatud õigusnorm ega selle tõlgendus ei puuduta konkreetselt eksporti, vaid üldiselt keeldu nõuda tasumist ja võimaluse puudumist nõuda krediitkaardi numbrit enne taganemistähtaja möödumist.

36. Samuti ei kohelda kõnealuse õigusnormi ega selle tõlgenduse alusel liikmesriigi sisekaubandust ja selle ekspordikaubandust õiguslikult ega faktiliselt erinevalt. Õiguslikus mõttes puudutab nii vaidlusalune õigusnorm kui selle tõlgendus võrdses ulatuses ja sarnasel viisil kõiki kaupade müüjaid, sõltumata sellest, kas nad müüvad kaupu Belgias või väljaspool Belgia territooriumi. Samuti on nimetatud õigusnormi ja selle tõlgenduse tegelik mõju samasugune nii kaupade müügile Belgias kui kaupade müügile väljaspool Belgiat. Seega leian, et nõustuda ei saa eelotsusetaotluse esitanud kohtu seisukohaga, mille kohaselt vaidlusaluse õigusnormi tegelik mõju Belgia sisekaubandusele ja kaubavahetusele teiste liikmesriikide kodanikega on erinev.

37. Eelotsusetaotluse esitanud kohus väidab, et teistes liikmesriikides asuvatelt tarbijatelt on keerulisem ja kulukam tellitud kauba eest tasumata jäänud summasid sisse nõuda. Leian, et nimetatud väide ei ole põhjendatud. Tõepoolest ei ole konkreetsete tõenditeta võimalik nimelt järeldada, et tasumata summade väljanõudmine on keerulisem ja kulukam seetõttu, et tarbija elukoht asub teises liikmesriigis. Asjaolu, et tarbija elukoht asub teises liikmesriigis, ei tähenda ka ilmtingimata, et müüja võib tarbija vastu hagi esitada üksnes viimase elukohariigis. [24]

38. Sellega seoses tuleb märkida, et ühendus on siseturu häireteta toimimiseks võtnud juba

24 – See on võimalik vaid nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) artiklites 15–17 loetletud olukordades ja tingimustel.

arvukalt õigusalase koostöö piiriülese toimega meetmeid. [25] EÜ artikli 65 kohaselt hõlmavad nimetatud meetmed kohtu- ja kohtuväliste dokumentide piiriülese kättetoimetamise, koostöö tõendite kogumisel ning tsiviil- ja kaubandusasjades tehtud otsuste, kaasa arvatud kohtuvälised otsused, vastastikuse tunnustamise ja täitmise täiustamist ja lihtsustamist; kõigi nimetatud meetmete eesmärk on muu hulgas ka edendada seaduste kokkusobivust ning kõrvaldada takistused tsiviilasjade lahendamise tõrgeteta sujumiseks. Kõiki ühenduse nimetatud meetmeid arvesse võttes ei saa pidada põhjendatuks väidet, et ühes liikmesriigis asuval müüjal on keerulisem esitada hagi teise liikmesriigi tarbija vastu. Lisaks tuleb silmas pidada, et määrus, millega kehtestatakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus, kuulub edaspidi kohaldamisele piiriüleste väiksemate kohtuvaidluste lahendamisel nagu vaidlus käesolevas asjas, kus vaidlustatud summad on väiksemad. [26]

39. Kuna arutlusel oleva Belgia õigusnormi eesmärk ega tagajärg ei ole spetsiifiliselt takistada eksporti ning kõnealuse meetme mõju sisekaubandusele ja kaubavahetusele teiste liikmesriikidega ei ole erinev, ei tulene nimetatud õigusnormist, et asjaomase liikmesriigi omamaistele kaupadele või siseturule on teiste liikmesriikide kaubanduse või kaupade arvelt antud eriline eelis. Seetõttu ei ole täidetud ka Groenveldi vormeli kolmas tingimus.

40. Järelikult võib öelda, et väljakujunenud kohtupraktikast lähtuvalt ei kujuta Belgia tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõige 3 ega selle tõlgendus, mille kohaselt müüja ei või seitsme tööpäeva pikkuse taganemistähtaja jooksul nõuda tarbijalt tema krediitkaardinumbrit, endast koguseliste piirangutega samaväärse toimega meedet EÜ artikli 29 tähenduses.

41. Arvestades põhivabadusi käsitleva kohtupraktika üldist arengut ja ekspordipiirangutega samaväärse toimega koguselisi piiranguid käsitleva väljakujunenud kohtupraktika laial-

25 – Sellega seoses vt eelkõige eespool 24. joonealuses märkuses viidatud määrus nr 44/2001, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 805/2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta (ELT L 143, lk 15; ELT eriväljaanne 19/07, lk 38), Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1896/2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus (ELT L 399, lk 1), ja ettepanek Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusele, millega kehtestatakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus (KOM(2005) 87 (lõplik) – 2005/0020 (COD)). Eespool viidatud määruste kohta õiguskirjanduses vt nt Rijavec, V., „Postopek potrditve Evropskega izvršilnega naslova", *Podjetje in delo*, nr 5/2007, lk 791; Stadler, A., „From the Brussels Convention to Regulation 44/2001: Cornerstones of a European law of civil procedure", *Common Market Law Review*, nr 6/2005, lk 1639; Sujecki, B., „Das Europäische Mahnverfahren", *Neue Juristische Wochenschrift*, nr 23/2007, lk 1623.

26 – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrust (EÜ) nr 861/2007, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus (ELT L 199, lk 1), kohaldatakse artikli 29 lõike 2 kohaselt alates 1. jaanuarist 2009.

dast kriitikat õiguskirjanduses,[27] tuleb siiski kaaluda, kas Groenveldi vormeli edasine kohaldamine on otstarbekas.

2. Kohtupraktika muutmist toetavad argumendid

42. Ekspordipiirangutega samaväärse toimega koguselisi piiranguid käsitleva väljakujunenud kohtupraktika muutmist toetavad mitu argumenti.

43. Esimene argument, mida käesolevas analüüsis tuleb arvesse võtta, on järgmine: koguseliste piirangute kehtiva määratluse kohaselt ei saa mõningaid liikmesriikide meetmeid kunagi lugeda koguseliste ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmeks, kuna erineva kohtlemise kontrollimisel tuleb võrrelda meetme mõju asjaomase liikmesriigi siseturul müüdud kaubale selle mõjuga eksportkauba müügile. Oletame, et konkreetne kaup on liikmesriigis toodetud üksnes ekspordi tarbeks ja seda kaupa siseturul ei müüda. Sellisel juhul ei ole võimalik kindlaks teha, kas kõnealuse kauba müügiga kaasneb liikmesriigi sisekaubanduse ja selle ekspordikaubanduse erinev kohtlemine, kuna nimetatud kaubaga siseturul ei kaubelda; järelikult ei ole võimalik ka kindlaks teha, kas teatud meetme kohaldamine annab eelise asjaomase liikmesriigi omamaistele toodetele või siseturule.[28] See aga võib oluliselt piirata sellise kauba eksporti, kuid piiravaid meetmeid ei saa kunagi lugeda koguseliste ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmeteks.

44. Kehtiva kohtupraktika muutmist toetava teise argumendina võib välja tuua asjaolu, et EÜ artiklitel 28 ja 29 on sama eesmärk[29] ja nende aluseks on sama põhimõte – kaotada takistused ühendusesiseses kaubavahetuses. Kohtuotsused Schmidberger[30] ja komisjon *vs.* Austria[31] on heaks näiteks nimetatud põhimõtte samasusest ja samas ka kaudne viide

27 – Vt nt Alexander, W., „Case 15/79, P. B. Groenveld BV v Produktschap voor Vee en Vlees", *Common Market Law Review*, 17. ak, 1980, lk 285; Füller, J. T., „Grundlagen und inhaltliche Reichweite der Warenverkehrsfreiheiten nach dem EG-Vertrag", Nomos, Baden-Baden, 1998, lk 244; Oliver, P., „Some Further Reflections on the Scope of Articles 28–30 (Ex 30–36) EC", *Common Market Law Review*, nr 4/1999, lk 799 jj; Müller-Graff, P.-C., von der Groeben, H., Schwarze, J. (toim), *Kommentar zum Vertrag über die Europäische Union und zur Gründung der Europäischen Gemeinschaft*, 6. Aufl., Nomos, Baden-Baden, 2003, 1. kd, EÜ artikli 29 kommentaar, lk 1082 jj, punkt 19 jj; Tizzano, A., *Trattati dell'Unione Europea e della Comunità Europea*, Giuffrè, Milano, 2004, lk 295; Oliver, P., Roth, W.-H., „The Internal Market and the Four Freedoms", *Common Market Law Review*, nr 2/2004, lk 419; Piska, C. Mayer, H. (toim), *Kommentar zu EU- und EG-Vertrag*, Manz, Dunaj, 2005, artikli 29 kommentaar, punkt 4; Barnard, C., *The Substantive Law of the EU*, Oxford University Press, Oxford, 2007, lk 171; Dawes, A., „Importing and exporting poor reasoning: worrying trends in relation to the case law on the free movement of goods", *German Law Journal*, nr 8/2007, lk 761 jj.

28 – Vt ka eespool 27. joonealuses märkuses viidatud Füller, J. T., „Grundlagen und inhaltliche Reichweite der Warenverkehrsfreiheiten nach dem EG-Vertrag", lk 245.

29 – Eespool 27. joonealuses märkuses viidatud Füller, J. T. väidab leheküljel 246, et õiguspoliitiliselt on mõlemal nimetatud artiklil sama eesmärk.

30 – 12. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-112/00: Schmidberger (EKL 2003, lk I-5659).

31 – 15. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-320/03: komisjon *vs.* Austria (EKL 2005, lk I-9871).

kõnealuse põhimõtte eesmärgi kohta ühtlustada koguseliste ekspordipiirangutega ja impordipiirangutega samaväärse toimega meetmete määratlus. Kohtuotsuse komisjon *vs*. Austria punktis 67 leiab Euroopa Kohus, et „EÜ artikleid 28 ja 29 tuleb nende kontekstis mõista nii, et nende eesmärk on kõrvaldada kõik takistused, mis võivad otse või kaudselt, tegelikult või potentsiaalselt takistada ühendusesisest kaubandust". Sellega seoses viitab Euroopa Kohus otsuse Schmidberger [32] punktile 56, kus ta eeltooduga sarnaselt käsitles koguseliste ekspordipiirangutega ja impordipiirangutega samaväärse toimega meetmeid samas tähenduses. Loomulikult ei tule kahte viimati mainitud viidet tõlgendada kui EÜ artiklit 29 käsitleva seni väljakujunenud kohtupraktika hülgamist, kuna samas ajavahemikus tegi Euroopa Kohus otsuse kohtuasjas Jersey Produce, [33] milles kinnitas eespool mainitud Groenveldi vormelit ja seega ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmete kitsast määratlust. Siiski näitavad kaks viidatud kohtuotsust, et kaupade vaba liikumise küsimuses, see tähendab nii impordi kui ekspordi puhul tuleb lähtuda põhimõttest kaotada takistused ühendusesiseses kaubavahetuses. [34] Kõnealust põhimõtet silmas pidades ei näe ma vajadust sedavõrd täpselt eristada ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmeid impordipiirangutega samaväärse toimega meetmetest.

45. Kolmanda argumendina tuleb arvesse võtta kõigi nelja põhivabaduse – kaupade, teenuste, isikute ja kapitali vaba liikumine – ühetaolise tõlgendamise olulisust. Ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmete määratlus on põhivabaduste hulgas ainus, mille puhul Euroopa Kohus nõuab erineva kohtlemise tõendamist, et tuvastada asjassepuutuva vabaduse piiramist. [35]

46. Kaupade vaba liikumise kohta märkisin juba eespool, et EÜ artiklite 28 ja 29 aluseks on sama põhimõte ning seega on erinevused ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmete ja impordipiirangutega samaväärse toimega meetmete määratluses põhjendamatud. Selles küsimuses nõustun kohtujurist F. Capotorti seisukohaga kohtuasjas Oebel, kus ta väljendas kartust, et piirangutega samaväärsete meetmete määratluse erisused kaupade vaba liikumise valdkonnas võivad kaasa tuua segaduse. [36]

32 – Eespool 30. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Schmidberger.

33 – 8. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-293/02: Jersey Produce (EKL 2005, lk I-9543, punkt 73).

34 – Euroopa Kohus kasutas otsuses Schmidberger selgelt määratlust, mis viitab nii impordile kui ekspordile: „kaotada kõik takistused […] *ühendusesisese kaubavahetuses*"(„odstraniti vse ovire […] *za trgovinske tokove v prometu znotraj Skupnosti*"; „l'élimination de toutes entraves […] *aux courants d'échanges dans le commerce intracommunautaire*"; „to eliminate all barriers […] *to trade flows in intra-Community trade*"; „[Beseitigung aller] Beeinträchtigungen *der Handelsströme innerhalb der Gemeinschaft*"). Eespool 30. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Schmidberger, punkt 56 ja eespool 31. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon *vs*. Austria, punkt 67.

35 – C. Barnard märgib, et Euroopa Kohtu seisukoht isikute ja teenuste vaba liikumise kohta ei piira meetme diskrimineeriva iseloomu määratlemisel; vt eespool 27. joonealuses märkuses viidatud Barnard, C., *The Substantive Law of the EU*, Oxford University Press, Oxford, 2007, lk 171, 172. P. Behrens kinnitab, et ühenduse põhivabaduste tõlgendamine on arenenud diskrimineerimiskeelust piirangute kohaldamise keelu suunas; vt Behrens, P., „Die Konvergenz der wirtschaftlichen Freiheiten im europäischen Gemeinschaftsrecht", *Europarecht*, nr 2/1992, lk 148 jj.

36 – Kohtujurist F. Capotorti 27. mai 1981. aasta ettepanek eespool 20. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsuses Oebel, punkt 3. Samuti on kohtujurist C. C. Gulmann oma ettepanekus kohtuasjas Delhaize ja Le Lion kinnitanud, et kõnealuses asjas tõusetus küsimus selle kohta, et Euroopa Kohtu poolt kohtuotsuses Groenveld sõnastatud kriteerium on liiga piirav. Vt kohtujurist C. C. Gulmanni 16. jaanuari 1992. aasta ettepanek eespool 21. joonealuses märkuses viidatud kohtuasjas Delhaize ja Le Lion.

47. Mis puudutab teenuste vaba liikumist, siis tuleb märkida, et selles küsimuses on ka Euroopa Kohus teatud ajajärgul vaidlustatud õigusnormide rikkumise tuvastamisel nõudnud erineva kohtlemise tõendamist, [37] kuid on hiljem seda seisukohta muutnud. [38] Isikute vaba liikumise osas piirdus Euroopa Kohus oma varasemates lahendites liikmesriikide diskrimineerivate meetmete keelamisega, kuid leidis hiljem, et ka mittediskrimineeriv meede võib takistada isikute vaba liikumist. [39] Ka kapitali vaba liikumise tagamine hõlmab enamat kui üksnes diskrimineerivate meetmete keelamist; Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et keelatud ei ole üksnes diskrimineerivad meetmed, vaid lähtuda tuleb kapitali vaba liikumise piirangu mõistest. [40]

48. Ükski põhiõigustest, välja arvatud koguseliste piirangutega samaväärse toimega meetmed EÜ artikli 29 tähenduses, ei piirdu seega liikmesriikide üksnes diskrimineerivate meetmete keeluga; vastupidi, nimetatud õigused lähtuvad nende õiguste *piiramise* keelamisest. Selles osas on ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmete äärmiselt kitsas mõiste oluliselt erinev teiste põhivabaduste tõlgendusest.

3. Ettepanek kohtupraktika muutmiseks

49. Ülaltoodud arutluskäigust lähtudes pean põhjendatuks seda, kui Euroopa Kohus muudab eespool nimetatud Groenveldi vormelit ning seega ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmete kitsast määratlust.

37 – Vt 14. juuli 1994. aasta otsus kohtuasjas C-379/92: Peralta (EKL 1994, lk I-3453, punkt 51). Selles otsuses leidis Euroopa Kohus, et Itaalia meede, mis keelas ohtlike kemikaalide merre heitmise, ei ole vastuolus asutamislepingu teenuste osutamise vabadust käsitlevate sätetega, kuna see oli kohaldatav kõikide laevade suhtes, sõltumata sellest, kas need vedasid Itaaliast või teistest liikmesriikidest pärit kaupu, ning meetme kohaselt ei eristatud eksportkauba ja Itaalias turustatava kauba suhtes osutatavaid teenuseid ega antud Itaalia siseturule, transporditeenustele ega toodetele erilist eelist.

38 – Vt 25. juuli 1991. aasta otsus kohtuasjas C-76/90: Säger (EKL 1991, lk I-4221, punkt 12) ja 10. mai 1995. aasta otsus kohtuasjas C-384/93: Alpine Investments (EKL 1995, lk I-1141). Viimati nimetatud kohtuasjas, mis puudutas teenuste „eksporti", leidis Euroopa Kohus, et liikmesriigi meede võib endast kujutada teenuste osutamise vabaduse piirangut, kuigi on üldkohaldatav ega ole diskrimineeriv ning mille eesmärk ega tagajärg ei ole siseturule eelise andmine võrreldes teistest liikmesriikidest pakutavate teenustega.

39 – Töötajate vaba liikumise kohta vt 15. detsembri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-415/93: Bosman (EKL 1995, lk I-4921, punkt 104), milles Euroopa Kohus lähtus eeldusest, et töötajate vaba liikumist piiratakse. Asutamisvabaduse kohta vt 7. juuli 1988. aasta otsus liidetud kohtuasjades 154/87 ja 155/87: Wolf ja Dorchain (EKL 1988, lk 3897, punkt 9) ja 31. märtsi 1993. aasta otsus kohtuasjas C-19/92: Kraus (EKL 1993, lk I-1663, punkt 32). Õiguskirjanduses vt diskrimineerimise ja isikute vaba liikumise kohta nt Bernard, N., „Discrimination and Free Movement in EC Law", *International and Comparative Law Quarterly*, nr 1/1996, lk 83 jj; Daniele, L., „Non-Discriminatory Restrictions to the Free Movement of Persons", *European Law Review*, nr 3/1997, lk 191 jj.

40 – Vt nt 4. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-367/98: komisjon *vs.* Portugal (EKL 2002, lk I-4731) ja 28. septembri 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-282/04 ja C-283/04: komisjon *vs.* Madalmaad (EKL 2006, lk I-9141). Õiguskirjanduses vt nt Lenaerts, K., Van Nuffel, P., *Constitutional Law of the European Union*, 2nd ed., Sweet & Maxwell, London, 2005, lk 240.

50. Põhimõtteliselt saab Euroopa Kohus kõnealust määratlust muuta kahel viisil. Esiteks võib ta EÜ artiklile 29 üle kanda EÜ artikli 28 osas antud määratluse. See tähendab, et ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmete määratlemisel kohaldab Euroopa Kohus kohtuotsuse Dassonville [41] vastavalt kohandatud sõnastust, mille järgi Euroopa Kohus nõustub selgelt sellega, et nimetatud meetmeid võib õigustada Cassis de Dijoni kohtuotsusest [42] tulenevate kohustuslike nõuete alusel ning et kõnealuste meetmete määratlus ei hõlma müügitingimusi vastavalt kohtuotsuses Keck ja Mithouard [43] määratletule. Teiseks võib Euroopa Kohus määratleda samaväärse toimega meetmete mõiste kitsamalt kui kohtuotsuses Dassonville, mis annab ka võimaluse põhjendada ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmete suhtes kohtuotsusest Keck ja Mithouard tuleneva kriteeriumi mittekohaldamist. Kuid ka teise võimaluse puhul võib siseriiklikku meedet õigustada Cassis de Dijoni kohtuotsuses kehtestatud kohustuslike nõuetega.

51. Mõlemal võimalusel on nii eelised kui puudused. Teise võimaluse eelis on, et see võimaldab vältida koguseliste piirangutega samaväärse toimega meetmete laia määratlust, mis hõlmaks piiramatut arvu liikmesriikide meetmeid. Kuid kitsam määratlus tooks taas esile küsimuse, millised peaksid olema selle määratluse aluseks olevad põhimõtted. Teise võimaluse puudus on veel see, et ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmete uus täpsustatud määratlus tooks endaga taas kaasa vasturääkivusi kaupade vaba liikumist ja põhivabadusi üldisemalt käsitlevas kohtupraktikas.

52. Seega leian, et kohasem oleks kohaldada kohtuotsustes Dassonville, Cassis de Dijon ning Keck ja Mithouard esitatud määratlusi, piiranguid ja kriteeriume ka EÜ artikli 29 tõlgendamisel. Kuid kõnealune kohtupraktika tuleb kohandada nimetatud artikliga. Seega toon allpool välja kriteeriumid, mida Euroopa Kohus peaks arvesse võtma meetme koguseliste ekspordipiirangutega samaväärse toime tuvastamisel.

53. Esiteks teen Euroopa Kohtule ettepaneku määratleda koguseliste ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmeid kui meetmeid, mis võivad otse või kaudselt, tegelikult või potentsiaalselt takistada ühendusesisest kaubandust.

54. Sellisel juhul tuleb silmas pidada, et koguseliste ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmete nii laia määratluse alla

41 – Eespool 3. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Dassonville.

42 – 20. veebruari 1979. aasta otsus kohtuasjas 120/78: Rewe-Zentral AG *vs*. Bundesmonopolverwaltung für Branntwein (nn Cassis de Dijon'i kohtuotsus) (EKL 1979, lk 649).

43 – Eespool 4. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Keck ja Mithouard.

kuulub väga suur arv meetmeid.[44] Praktikas tähendab see, et samaväärse toimega meetmeteks võivad olla ka näiteks kõik tootmistingimused ja nende piirangud, kõik tootmiskulusid mis tahes viisil suurendavad meetmed[45] või töötingimusi puudutavad meetmed. See viiks aga selleni, et vaidlustada oleks võimalik ka liikmesriigi selliseid meetmeid, mis ei ole ekspordiga piisavalt seotud.

55. Puudub võimalus, et eespool nimetatud tegurid avaldaksid mõju kauba importimisele konkreetsesse liikmesriiki, kuna imporditud kaup on toodetud teises liikmesriigis. Mainitud tegurid saavad seega mõjutada üksnes eksporti teisest liikmesriigist. Samas tuleb märkida, et nimetatud tegurite piirav mõju ekspordile on vaid kaudne ja seega tuleb välistada võimalus, et neid liigitatakse koguseliste piirangutega samaväärse toimega meetmeteks.

56. Seetõttu teen Euroopa Kohtule ettepaneku kitsendada koguseliste ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmete määratlust selliselt, et sellest jäetaks välja meetmed, mille mõju ekspordile on *liiga ebamäärane ja liiga kaudne*. Tuleb meenutada, et EÜ artiklit 29 käsitlevas senises kohtupraktikas on Euroopa Kohus mõned nimetatud meetmetest mainitud artikli kohaldamisalast juba välja arvanud, sõltumata ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmete kitsast määratlusest. Näiteks kohtuotsuses Oebel[46] leidis Euroopa Kohus, et pagarite öötöö keeld ehk töötingimusi puudutav meede ei ole ekspordipiirangutega samaväärse toimega meede. Kohtuotsuses ED Srl[47] rõhutas Euroopa Kohus, et võimalus, et Itaalia tsiviilmenetlusseadustiku säte, mille kohaselt ei saa teha maksekäsku, kui selle kättetoimetamine peaks toimuma teises liikmesriigis asuvale võlgnikule, mõjutab asjaomase liikmesriigi müüjaid selliselt, et viimased kõhklevad kaupa välisriiki müümast, on liiga ebamäärane ja liiga kaudne (*trop aléatoire et indirecte*, *too uncertain and indirect*, *zu ungewiß und zu mittelbar*), et see võiks takistada ühendusesisest kaubandust.[48] Euroopa Kohus on sama kriteeriumi kohaldanud mõningates kohtuasjades, mis puudutavad impordipiirangutega samaväärse toimega meetmeid,[49] isikute vaba

44 – Seda toetab ka õiguskirjandus. Vt nt eespool 27. joonealuses märkuses viidatud Füller, J. T., *Grundlagen und inhaltliche Reichweite der Warenverkehrsfreiheiten nach dem EG-Vertrag*, Nomos, Baden-Baden, 1998, lk 245; Oliver, P., „Some Further Reflections on the Scope of Articles 28–30 (Ex 30–36) EC", *Common Market Law Review*, nr 4/1999, lk 800; Woods, L., *Free Movement of Goods and Services within the European Community*, Ashgate, Aldershot, 2004, lk 108; Oliver, P., Enchelmaier, S., „Free movement of goods: Recent developments in the case law", *Common Market Law Review*, nr 3/2007, lk 686; Enchelmaier, S., „The ECJ's Recent Case Law on the Free Movement of Goods: Movement in All Sorts of Directions", *Yearbook of European Law*, 2007, lk 144.

45 – Müller-Graff, P.-C. juhib eespool 27. joonealuses märkuses viidatud Groeben, H., Schwarze, J. (toim.), *Kommentar zum Vertrag über die Europäische Union und zur Gründung der Europäischen Gemeinschaft*, 6. Aufl., Nomos, Baden-Baden, 2003, EÜ artikli 29 analüüsis, lk 1081, punkt 15, tähelepanu sellele, et selline lai tõlgendus võib hõlmata ka meetmeid, mis suurendavad tootmiskulusid.

46 – Eespool 20. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Oebel.

47 – 22. juuni 1999. aasta otsus kohtuasjas C-412/97: ED Srl (EKL 1999, lk I-3845).

48 – Eespool 47. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus ED Srl, punkt 11.

49 – Vt 7. märtsi 1990. aasta otsus kohtuasjas C-69/88: Krantz (EKL 1990, lk I-583, punkt 11); 13. oktoobri 1993. aasta otsus kohtuasjas C-93/92: CMC Motorradcenter (EKL 1993, lk I-5009, punkt 12) ja 26. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-20/03: Burmanjer jt (EKL 2005, lk I-4133, punkt 31).

liikumist [50] ja asutamisvabadust. [51] Selles osas tuleb märkida, et eespool nimetatud kriteerium kujutab endast põhjuslikku seost meetme ja ekspordipiirangu vahel ega puuduta ekspordipiirangu ulatust.

57. Järgmisena tuleb käsitleda ka küsimust, kuidas EÜ artikli 29 tõlgendamisel kohaldada kohtuotsusest Keck ja Mithouard [52] tulenevaid kriteeriume, mis on aluseks mittediskrimineerivate müügitingimuste EÜ artikli 28 kohaldamisalast väljajätmisele. Leian, et EÜ artikli 29 alusel tehtava analüüsi raames on võimalik üle võta vormel, mille Euroopa Kohus töötas välja oma otsuses Keck ja Mithouard, kuid seda tuleb kohandada vastavalt ekspordi tunnustele.

58. Selles küsimuses teen Euroopa Kohtule ettepaneku esiteks kohandada eksporti puudutavate meetmete osas kohtuotsuse Keck ja Mithouard punkti 16 sõnastust nii, et see kõlaks järgmiselt: *teise liikmesriiki eksporditavale kaubale* teatavaid müügitingimusi piiravate või keelavate siseriiklike sätete kohaldamine ei saa otseselt või kaudselt, tegelikult või potentsiaalselt takistada liikmesriikidevahelist kaubandust, tingimusel et need sätted kehtivad kõikide asjaomaste ettevõtjate suhtes, kes tegutsevad riigi territooriumil, ning et need mõjutavad õiguslikult ja faktiliselt ühtemoodi kodumaise kauba ja *teise liikmesriiki imporditava kauba* turustamist.

59. Siiski tuleb arvesse võtta asjaolu, et osa müügitingimusi takistavad või piiravad *turult lahkumist*, kuigi nad ei ole õiguslikult ega faktiliselt diskrimineerivad. Kõnealuse kohtuotsusest Keck ja Mithouard tuleneva vormeli kohandamise toetuseks võib leida palju põhjendusi.

60. Esimene põhjendus on, et selline EÜ artikli 29 tõlgendus vastab kõige paremini kaupade vaba liikumise mõttele ja eesmärgile. Juba EÜ artiklit 28 puudutavatest kohtuasjadest nähtub, et kohtuotsusest Keck ja Mithouard tuleneva vormeli range kohaldamisega võidakse põhjendamatult välistada teatud müügitingimused, millel on äärmiselt piirav mõju impordile. Seetõttu on kohtuju-

50 – Vt 27. jaanuari 2000. aasta otsus kohtuasjas C-190/98: Graf (EKL 2000, lk I-493, punkt 25). Vt ka kohtujurist E. Sharpstoni 28. juuni 2007. aasta ettepanek kohtuasjas C-212/06: Gouvernement de la Communauté française ja Gouvernement wallon *vs.* Gouvernement flamand, milles otsus tehti 1. aprillil 2008 (EKL 2008, lk I-0000, punktid 56, 59 jj).

51 – Vt kohtujurist A. Tizzano 25. märtsi 2004. aasta ettepanek kohtuasjas C-442/02: CaixaBank, milles otsus tehti 5. oktoobril 2004 (EKL 2004, lk I-8961, punkt 75).

52 – Eespool 4. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Keck ja Mithouard.

ristide ettepanekutes [53] ja õiguskirjanduses [54] mitmel korral märgitud, et müügitingimusi, mis takistavad või piiravad *juurdepääsu* turule, tuleb lugeda impordipiirangutega samaväärse toimega meetmeteks. Seda seisukohta toetab ka argument, mille kohaselt on kohtuotsusega Keck ja Mithouard seatud kriteeriumid kohaldatavad *alles pärast seda, kui* kaup on juba imporditud asjaomase liikmesriigi turule. [55] Nii nagu teatud müügitingimused võivad impordi korral piirata juurdepääsu turule, võivad teatud müügitingimused ekspordi korral piirata turult lahkumist.

61. On tõsi, et enamus siseriiklikke sätteid, mis reguleerivad müügitingimusi, ei avalda piisavalt otsest mõju kaupade vaba liikumise piirangutele, et neid võiks lugeda turult lahkumise piiranguteks. Nimetatud õigusnormide hulka kuuluvad näiteks kaupluste lahtiolekuaegu, [56] teatud kaupade müüki üksnes teatud kauplustes [57] või üksnes teatud müüjate poolt [58] reguleerivad eeskirjad. Siiski tuleb kõnealuseid müügitingimusi [59] analüüsida kohtuotsuse Keck ja Mithouard vormeli alusel, kuna muidu pöörduksime tagasi nimetatud kohtuotsuse eelsesse aega, kui ettevõtjad võisid vaidlustada mis tahes eeskirju, „mis kitsendavad nende kauplemisvabadust". [60] Kuid teatud müügitingimused võivad piirata eksporti otsesemalt, kuna need on enam seotud kauba liikumisega üle piiri. [61] Näiteks võib tuua eeskirjad, mis keelavad teatavate kaupade internetimüügi. [62] Kuid nimetatud müügitingimuste *tunnuste* alusel on keeruline kehtestada kahte ette kindlaksmääratud ja selgelt piiritletud müügitingimuste kategooriat, mistõttu toon siinkohal vaid illustreerivaid näiteid. Leian, et asjakohasem on müügitingimusi eristada nende *mõju* järgi, seega määrata kindlaks, kas need mõjutavad turule juurdepääsu või turult lahkumist.

53 – Vt selle kohta kohtujurist C. Stix-Hackli 11. märtsi 2003. aasta ettepanek kohtuasjas C-322/01: Deutscher Apothekerverband, milles otsus tehti 11. detsembril 2003 (EKL 2003, lk I-14887, punkt 77) ja kohtujurist J. Kokott'i 14. detsembri 2006. aasta ettepanek kohtuasjas C-142/05: Mickelsson, mille menetlus on Euroopa Kohtus pooleli (punkt 66).

54 – Eespool 27. joonealuses märkuses viidatud Barnard, C., *The Substantive Law of the EU*, Oxford University Press, Oxford, 2007, lk 159 jj.; Oliver, P., „Some Further Reflections on the Scope of Articles 28–30 (Ex 30–36) EC", *Common Market Law Review*, nr 4/1999, lk 795.

55 – Vt selle kohta kohtujurist C. Stix-Hackli 11. märtsi 2003. aasta ettepanek eespool 53. joonealuses märkuses viidatud kohtuasjas Deutscher Apothekerverband, punkt 77. Vt ka kohtujurist J. Kokott'i 14. detsembri 2006. aasta ettepanek eespool 53. joonealuses märkuses viidatud kohtuasjas Mickelsson, punkt 53.

56 – Vt nt 20. juuni 1996. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-418/93–C-421/93, C-460/93–C-462/93, C-464/93, C-9/94–C-11/94, C-14/94, C-15/94, C-23/94, C-24/94 ja C-332/94: Semeraro Casa (EKL 1996, lk I-2975).

57 – Vt nt 29. juuni 1995. aasta otsus kohtuasjas C-391/92: komisjon *vs.* Kreeka (EKL 1995, lk I-1621).

58 – Vt nt 14. detsembri 1995. aasta otus kohtuasjas C-387/93: Banchero (EKL 1995, lk I-4663).

59 – On tõsi, et eespool nimetatud müügitingimused puudutavad küsimust *millal, kus* ja *kes* konkreetset toodet müüb, kuid põhimõtteliselt ei ole võimalik nõustuda sellega, et nimetatud müügitingimused ei piira turule juurdepääsu ega turult lahkumist, mistõttu ei saa viidatud näiteid pidada hüpoteetiliseks, kindlaksmääratud ja selgeks müügitingimuste kategooriaks, mis tuleks kohtuotsusest Keck ja Mithouard lähtuva kriteeriumi kohaldamisalast välja jätta.

60 – Eespool 4. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Keck ja Mithouard, punkt 14.

61 – See puudutab kõiki müügitingimusi, mis reguleerivad toote müümise *viisi*, kuid siiski on keeruline rääkida ette kindlaksmääratud kaupade kategooriast; konkreetse müügitingimuse mõju tuleb analüüsida igal üksikjuhul.

62 – Kuigi oma 11. detsembri 2003. aasta otsuses kohtuasjas C-322/01: Deutscher Apothekerverband (EKL 2003, lk I-14887, punkt 74) lähtus Euroopa Kohus eeldusest, et Saksamaal kehtival ravimite interneti vahendusel müügi keelul on suurem mõju välisriigis asuvatele apteekidele kui Saksamaal asuvatele apteekidele, ning kohaldas faktilise diskrimineerimise kriteeriumi, leidis ta sellegipoolest, et tegemist oli tegeliku turule juurdepääsule piiranguga.

62. Teine põhjus jätta kohtuotsuse Keck ja Mithouard vormelist välja turult lahkumist piiravad müügitingimused on asjaolu, et selle vormeli põhimõtete praktikas kohaldamisel tuleb arvesse võtta ekspordi iseärasusi. Kohtuotsusega Keck ja Mithouard seatud esialgsete kriteeriumide, mis töötati välja importi arvesse võttes, aluseks on põhimõte, et müügitingimused ei piira importi, kui liikmesriigis valmistatud kauba ja imporditud kauba müük toimub samadel õiguslikel ja faktilistel tingimustel. Analoogia alusel võib selle põhimõtte kanda üle ekspordile: konkreetses liikmesriigis müüdava kauba ja sellest liikmesriigist väljaveoks mõeldud kauba suhtes peavad olema kohaldatavad samad õiguslikud ja faktilised tingimused nii, et siseriiklikul meetmel ei ole suuremat mõju ekspordile kui kauba müügile selle päritoluliikmesriigi turul.

63. Kuid kõnealuse põhimõtte rakendamine praktikas võib kaasa tuua erinevaid tagajärgi nii ekspordile kui impordile. Impordi puhul kontrollitakse kohtuotsuse Keck ja Mithouard vormeli kohaselt kodumaise kauba ja importkauba diskrimineerimise puudumist siseriiklikul turul, samas kui ekspordi puhul uuritakse diskrimineerimise puudumist kahe kodumaise kauba vahel, millest üks eksporditakse. Kui siseriiklikust meetmest ei tulene õiguslikku diskrimineerimist eksportkauba ja päritoluriigi siseturul müüdava kauba suhtes, saab ekspordi tegelikku diskrimineerimist tõenäoliselt enamikel juhtudel tuvastada vaid asjaolude alusel, mis ei ilmne turul, kus kaupa müüakse, vaid väljaspool seda. Siiski on tihti keeruline selgelt kindlaks teha selliste väliste tegurite tegelikku toimet. Puhtteoreetiliselt ei saa ikkagi välistada, et siseriikliku meetme mõju eksportkaubale ja päritoluriigi siseturul müüdavale kaubale on erinev asjaolude tõttu, mis ilmnevad turul, kus kaupa müüakse.

64. Ka kolmas põhjendus on seotud konkreetselt ekspordiga, kuna tihti piiravad eksporti just müügitingimused, mitte toodetele esitatavad nõuded. See asjaolu on seega erinev impordi puhul, kus eelkõige asjaomase liikmesriigi poolt kaubale kehtestatud nõuetel on piirav mõju. Kaubale esitatavate nõuete mõju eksporditavale kaubale on tegelikkuses erinev nende mõjust imporditavale kaubale. Ühest liikmesriigist teise imporditav kaup peab vastama kaupadele esitatavatele topeltnõuetele, milleks on esiteks päritoluliikmesriigi kehtestatud nõuded ja teiseks importiva liikmesriigi nõuded. Kaupadele esitatavate nõuete kui impordipiirangutega samaväärse toimega meetmete määratluse eesmärk on ära hoida kauba importivasse liikmesriiki sisseveo piiramist või takistamist seetõttu, et importiv liikmesriik on kehtestanud kaupadele erinevad nõuded kui päritoluliikmesriik. Ühest konkreetsest liikmesriigist kauba eksportimisel tuleb ekspordi takistamise tuvastamisel arvesse võtta üksnes kõnealuse liikmesriigi poolt kaubale kehtestatud nõudeid, mitte nõudeid, mille on kaubale

kehtestanud liikmesriik, kuhu kaup eksporditakse. Kuna müügitingimused takistavad seega tihti eksporti, võib kohtuotsuse Keck ja Mithouard vormeli kohaldamisalast välja arvata müügitingimused, mis piiravad või otseselt takistavad turult lahkumist.

65. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku lugeda liikmesriikide õigusnormid, mis kehtestavad *turult lahkumist* piiravaid või otseselt takistavaid müügitingimusi, koguseliste ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmeteks.

66. Edasi analüüsin käesolevat asja, lähtudes EÜ artikli 29 muudetud tõlgendusest.

4. Hinnang EÜ artikli 29 muudetud tõlgenduse alusel

67. Esitatud põhjendustest tuleneb seega, et ühenduse õiguse praeguses arengufaasis tuleks muuta EÜ artikli 29 tõlgendust. Seega käsitlen käesolevat asja edaspidi kõnealusest muudetud tõlgendusest lähtudes.

68. Belgia tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõike 3 hindamisel tuleb eristada kahte asjaolu. Esiteks tuleb analüüsida, kas EÜ artikliga 29 on vastuolus õigusnorm ise, ehk keeld nõuda tarbijalt ettemaksu või tasumist seitsme tööpäeva pikkuse taganemisõiguse tähtaja jooksul. Teiseks tuleb EÜ artikli 29 alusel ka analüüsida Belgia õigusnormi erilist tõlgendust, mida kohaldatakse praktikas nii, et müüjal on keelatud tarbijalt nõuda krediitkaardi numbrit, isegi kui müüja kohustub seda seitsme tööpäeva pikkuse taganemistähtaja jooksul makse tegemiseks mitte kasutama.

69. Analüüs EÜ artikli 29 muudetud tõlgenduse alusel toimub mitmes etapis.

70. Esmalt tuleb märkida, et vaidlusalune Belgia õigusnorm ja selle tõlgendus puudutab müügitingimusi, seega tuleb analüüsil lähtuda esiteks kohtuotsuse Keck ja Mithouard kriteeriumidest. Kuigi Belgia õigusnorm reguleerib maksetingimusi ja selle normi tõlgendus puudutab konkreetset maksmise korda, on siin tegemist müügilepingu olulise tingimu-

sega, täpsemalt internetimüügiga, mis tuleb järelikult liigitada müügitingimuseks. EÜ artiklit 28 käsitlevas praktikas on Euroopa Kohus juba leidnud, et internetimüük kuulub müügitingimuste hulka. [63]

71. Käesoleva analüüsi käigus tuleb esmalt vastata küsimusele, kas kõnealune õigusnorm ja selle tõlgendus on kohaldatav kõigi ettevõtjate suhtes, kes tegutsevad riigi territooriumil, ja teiseks, kas need mõjutavad õiguslikult ja faktiliselt ühtemoodi kodumaiste kaupade ja teistesse liikmesriikidesse eksporditavate kaupade turustamist.

72. Kohtuotsuse Keck ja Mithouard esimene kriteerium on täietud, kuna nii õigusakt kui selle tõlgendus puudutavad kõiki ettevõtjaid, kes müüvad Belgias kaupu sidevahendi abil.

73. Teise kriteeriumi osas tuleb esiteks märkida, et nii õigusnorm kui selle tõlgendus mõjutavad õiguslikult ühtemoodi kodumaiste kaupade ja teistesse liikmesriikidesse eksporditavate kaupade turustamist, kuna nimetatud õigusnorm ega selle tõlgendus ei sisalda eraldi eeskirju omamaise kauba või eksportkauba müügi kohta. Mis puudutab tegelikku mõju ekspordile, siis olen juba olemasoleva kohtupraktika alusel tehtud analüüsis näidanud, et nii vaidlusaluse Belgia õigusnormi kui ka selle normi tõlgenduse mõju sisekaubandusele ja ekspordile on faktiliselt ühesugune. Kooskõlas EÜ artikli 29 tõlgenduse muutmise ettepanekuga tuleb siiski kindlaks teha, kas Belgia õigusnorm või selle tõlgendus kujutab endast takistust turult lahkumisele, vaatamata sellele, et need ei ole õiguslikult ega faktiliselt diskrimineerivad.

74. Silmas pidades asjaolu, et müüjal on keelatud nõuda tasumist seitsme tööpäeva pikkuse taganemistähtaja jooksul, toimetab müüja tarbijale kauba teadmata, kas talle kauba eest üldse tasutakse. Müüja ebakindlus kauba eest tasumise suhtes võib teda mõjutada kaupa sidevahendi abil mitte müüma. Antud küsimuses ei puutu asjasse see, kas kauba eest tasumisega kaasnev risk on erinev sõltuvalt selles, kas kaup müüakse välisriigis või Belgias. Ka Belgia õigusnormi tõlgendusega, mille kohaselt müüja ei või nõuda tarbijalt tema krediitkaardinumbrit, kaasneb müüja jaoks samasugune ebakindlus, kuna ta ei saa olla kindel makse sooritamises. Selline müüjapoolne ebakindlus võib kaasa tuua selle, et kartes makse laekumata jäämist, katkestab müüja kauba ekspordi internetimüügi teel või vähendab ekspordikogust. Just nimetatud kartuse tõttu nõudis Santurel oma välismaal asuvatelt klientidelt nende krediitkaardinumbrit.

63 – 11. detsembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-322/01: Deutscher Apothekerverband (EKL 2003, lk I-14887, punkt 68 jj).

75. Seetõttu võib järeldada, et EÜ artikli 29 tõlgenduse muutmise ettepaneku alusel kujutab Belgia tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõige 3 ja selle tõlgendus, mille kohaselt ei või müüja tarbijalt nõuda tema krediitkaardinumbrit, endast turult lahkumise takistust ja seega koguselise ekspordipiiranguga samaväärse toimega meedet.

76. Kuigi nimetatud meede on koguselise ekspordipiiranguga samaväärse toimega meede, tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, mis puudutab EÜ artiklit 28 ning mida võib eespool nimetatud põhjenduste kohaselt üle kanda EÜ artiklile 29, et siseriiklikku õigusnormi, mis sätestab koguselise piiranguga samaväärse toimega meetme, võib põhjendada ühega EÜ artiklis 30 nimetatud alustest või kohustuslike nõuetega. [64] Igal juhul peab siseriiklik meede olema seatud eesmärgi realiseerimise tagamiseks sobiv ega või ületa seda, mis on selle saavutamiseks vajalik. [65]

77. Järgmisena tuleb seega vastata küsimusele, kas Belgia meedet saab õigustada kas ühega EÜ artiklis 30 loetletud alustest või Euroopa Kohtu poolt Cassis de Dijoni kohtuotsuses [66] ja hilisemas kohtupraktikas edasiarendatud kohustuslike nõuetega. Käesolevas kohtuasjas ei ole ükski EÜ artiklis 30 loetletud alustest asjassepuutuv, kuid võimalik on tugineda tarbijakaitsele, mis on kohustuslik nõue.

78. Ei ole kahtlust, et keelu nõuda ettemaksu või tasumist seitsme tööpäeva pikkuse taganemistähtaja jooksul ja selle tõlgenduse, mille kohaselt müüja ei või enne nimetatud tähtaja möödumist nõuda tarbijalt tema krediitkaardinumbrit, eesmärk on kaitsta tarbijat. Keeluga nõuda ettemaksu või tasumist taganemistähtaja jooksul soovis Belgia tugevdada tarbijate lepingust taganemise õigust sidevahendi abil müügi korral, mis on tagatud direktiivi 97/7 artiklis 6, ning luua tarbijale lepingust taganemiseks tingimused, mille alusel tarbija saab kasutada oma õigust vähima riskita. On arusaadav, et sidevahendi abil sõlmitud müügilepingu puhul on tarbija enam kaitstud kui tavalise müügilepingu puhul; tarbija lepingust taganemise õigus põhineb sellel, et sidevahendi abil sõlmitud müügilepingu korral ei saa tegelikult toodet näha enne selle tellimist. [67] Sellega seoses

64 – Kohustuslike nõuete kohta vt eespool 42. joonealuses märkuses viidatud Cassis de Dijoni kohtuotsus, punkt 8.

65 – Vt nt 20. juuni 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-388/00 ja C-429/00: Radiosistemi (EKL 2002, lk I-5845, punktid 40–42); 8. mai 2003. aasta otsus kohtuasjas C-14/02: ATRAL (EKL 2003, lk I-4431, punkt 64); 8. septembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-40/04: Yonemoto (EKL 2005, lk I-7755, punkt 55), ja 10. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-432/03: komisjon *vs.* Portugal (EKL 2005, lk I-9665, punkt 42).

66 – Vt eespool 42. joonealuses märkuses viidatud Cassis de Dijoni kohtuotsus.

67 – Üldisemalt tarbija taganemisõiguse kohta sidevahendi abil sõlmitud müügilepingu korral vt nt Reich, N., „Die neue Richtlinie 97/7/EG über den Verbraucherschutz bei Vertragsabschlüssen im Fernabsatz", *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht*, nr 19/1997, lk 584 jj; Micklitz, H.-W., „Die Fernabsatzrichtlinie 97/7/EG", *Zeitschrift für europäisches Privatrecht*, nr 4/1999, lk 884 jj; Bernardeau, L., „La directive communautaire 97/7 en matière de contrats à distance", *Cahiers de droit européen*, nr 1–2/2000, lk 129; Poillot, É., „Le droit comparé au service de la compréhension de l'acquis communautaire en droit privé: l'exemple du droit de rétractation dans la directive 97/7/CE concernant la protection des consommateurs en matière de contrats à distance", *Revue internationale de droit comparé*, nr 4/2005, lk 1017; Knez, R., „Direktiva 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 1997 o varstvu potrošnikov glede sklepanja pogodb pri prodaji na daljavo", Trstenjak, V., *Evropsko pravo varstva potrošnikov, GV Založba*, Ljubljana, 2005, lk 113.

sätestab direktiivi 97/7 põhjendus 14, et sätestada tuleks lepingust taganemise õigus, kuna „tarbija ei saa […] toodet näha ega osutatava teenuse laadiga tutvuda enne lepingu sõlmimist".

79. Belgia on tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõike 3 vastuvõtmisega seega otsustanud tagada tarbijate kaitstuse kõrgema taseme kui direktiivis 97/7 sätestatu. Seda tehes on Belgia välistanud selle, et lepingust taganemise korral tuleb tarbijal oodata tasutud summade tagastamist. Direktiivi 97/7 artikli 6 lõike 2 kohaselt tuleb kõnealune tagasimakse teha võimalikult kiiresti, kuid igal juhul 30 päeva jooksul. Samal ajal soovis Belgia kõrvaldada tarbija jaoks ohu, et müüja ei tagasta tasutud summasid. [68] Toodud põhjendustest nähtub, et Belgia õigusnormi ja selle tõlgendust saab õigustada tarbijakaitsega.

80. Viimasena tuleb veel käsitleda küsimust, kas vaidlusalune Belgia õigusnorm ja selle tõlgendus on proportsionaalne. Proportsionaalsuse kontrolli raames tuleb välja selgitada, kas õigusnorm ja selle tõlgendus on taotletava tarbijakaitse eesmärgi saavutamiseks sobiv ja vajalik, ehk täpsemalt, kas on olemas meede, mis on kõnealuse eesmärgi saavutamiseks sama tõhus, kuid kaupade vaba liikumist vähem piirav. [69] Esiteks analüüsin proportsionaalsuse põhimõtte alusel üldist keeldu nõuda tarbijalt ettemaksu või tasumist enne taganemistähtaja möödumist ja seejärel taas tõlgendust, mille kohaselt on müüjal keelatud nõuda tarbijalt tema krediitkaardi numbri

68 – Selle kohta vt Heinrichs, H., „Das Widerrufsrecht nach der Richtlinie 97/7/EG über den Verbraucherschutz bei Vertragsabschlüssen im Fernabsatz", Beuthien, V. et al. (toim.), *Festschrift für Dieter Medicus zum 70. Geburtstag*, Heymanns, Köln, 1999, lk 190; Pützhoven, A., *Europäischer Verbraucherschutz im Fernabsatz. Die Richtlinie 97/7/EG und ihre Einbindung in nationales Verbraucherrecht*, Beck, München, 2001, lk 76; Reuter, M., Der *Fernabsatz und seine rechtliche Ausgestaltung in der Europäischen Union*, Peter Lang, Frankfurt, 2002; Lodder, A., Kaspersen, H.W.K. (toim.), *eDirectives: Guide to European Union Law on E-Commerce. Commentary on the Directives on Distance Selling, Electronic Signatures, Electronic Commerce, Copyright in the Information Society, and Data Protection*, Kluwer, Haag, 2002.

69 – Vt nt 10. novembri 1994. aasta otsus kohtuasjas C-320/93: Ortscheit (EKL 1994, lk I-5243, punkt 16); 15. juuni 1999. aasta otsus kohtuasjas C-394/97: Heinonen (EKL 1999, lk I-3599, punkt 36) ja eespool 17. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Ahokainen ja Leppik, punkt 33. Õiguskirjanduses vt eespool 40. joonealuses märkuses viidatud Lenaerts, K., ja Van Nuffel, P., *Constitutional Law of the European Union,* 2nd ed., London, 2005.

avaldamist enne taganemistähtaja möödumist.

81. Leian, et üldine keeld nõuda tarbijalt ettemaksu või tasumist enne taganemistähtaja möödumist on tarbijakaitse eesmärgi saavutamiseks proportsionaalne meede. Belgia on valinud tarbijate kaitstuse taseme, mis välistab sidevahendi abil sõlmitud lepingust taganemise korral tarbija jaoks kõik riskid. Kuna direktiiv 97/7 sätestab seitsme tööpäeva pikkuse taganemistähtaja, siis on kohustus tarbijalt mitte nõuda saadud kauba eest tasumist enne selle tähtaja möödumist vastuvõetav.

82. Eeltoodust tuleneb, et EÜ artikliga 29 ei ole vastuolus siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt on sidevahendi abil sõlmitud lepingu korral keelatud tarbijalt nõuda mis tahes ettemaksu või tasumist taganemistähtaja jooksul.

83. Lõpuks tuleb kontrollida, kas Belgia sellise õigusnormi tõlgendus, mille kohaselt on müüjal keelatud nõuda tarbijalt tema krediitkaardi numbri avaldamist enne nimetatud tähtaja möödumist, on proportsionaalne. Selleks et kindlaks teha, kas siseriiklik õigusnorm on ühenduse õigusega vastuolus, tuleb lisaks siseriikliku õigusnormi sõnastusele arvesse võtta ka sellele siseriiklike ametiasutuste antud tõlgendust. [70] Ühenduse õigusega võib vastuolus olla nii siseriikliku õigusnormi sõnastus kui selle tõlgendus, kuna kõnealune tõlgendus on riigisiseselt kõigile õigusnormi adressaatidele siduv. Seega on siseriiklikel ametiasutustel kohustus tõlgendada siseriiklikku õigust kooskõlas ühenduse õigusega. [71]

84. Mis puudutab tõlgendust, mille kohaselt on müüjal keelatud nõuda tarbijalt tema krediitkaardi numbri avaldamist enne taganemistähtaja möödumist, siis leian, et kõnealune tõlgendus ületab seda, mis on tarbijate kõrgema kaitstuse tagamiseks rangelt vajalik.

70 – Õiguskirjanduses vt nt eespool 9. joonealuses märkuses viidatud Bieber, R., Epiney, A., Haag, M., *Die Europäische Union*, 6. Aufl., Nomos, lk 280–281, punkt 128; eespool 9. joonealuses märkuses viidatud Lenaerts, K., Arts, D., Maselis, I., *Procedural Law of the European Union*, lk 162, punktid 5-056 märgivad, et siseriiklike seaduste, määruste ja haldusaktide ulatust tuleb hinnata siseriiklike kohtute tõlgendusi silmas pidades. Nagu ma käesoleva ettepaneku 9. joonealuses märkuses viitasin, käsitles Euroopa Kohus oma 19. novembri 1996. aasta otsuses kohtuasjas C-42/95: Siemens (EKL 1996, lk I-6017) küsimust, kas ühenduse õigusega on vastuolus Saksa Bundesgerichtshofi (föderaalkohus) väljakujunenud praktika.

71 – Üldisemalt ühenduse esmase õiguse ühetaolise tõlgendamise kohta vt Leible, S., Domröse, R., „Die primärrechtskonforme Auslegung", Riesenhuber, K. (toim.), *Europäische Methodenlehre. Handbuch für Ausbildung und Praxis*, De Gruyter Recht, Berlin, 2006, lk 184 jj; ühenduse direktiivide ühetaolise tõlgendamise kohustuse kohta vt Roth, W.-H., „Die richtlinienkonforme Auslegung", Riesenhuber, K. (toim.), *Europäische Methodenlehre. Handbuch für Ausbildung und Praxis*, De Gruyter Recht, Berlin, 2006, lk 308 jj.

Selle seisukoha toetuseks võib tuua palju argumente.

85. Esiteks ei nõua müüja sel juhul tarbijalt tema krediitkaardinumbrit selleks, et sisse kasseerida kauba eest tasumisele kuuluv summa, vaid üksnes selleks, et kaitsta end juhul, kui tarbija kauba eest tasumata jätab. Kui müüja lähetab kauba ilma tarbijalt krediitkaardinumbrit nõudmata, tekib oht, et talle kauba eest kunagi ei tasuta. Kui müüja ei võta krediitikaardilt maha kauba eest tasumisele kuuluvat summat, ei vähene tarbija kaitstuse tase kuidagi. Loomulikult võib mõista Belgia ametiasutuste kartust, et müüja kuritarvitab krediitkaardinumbrit, et kätte saada kauba eest tasumisele kuuluv summa enne taganemistähtaja möödumist, või isegi, et müüja võtab krediitkaardilt maha tasumisele kuuluva summa ilma kaupa üldse lähetamata. Siiski on ebaproportsionaalne vaidlusaluse Belgia õigusnormi tõlgendus, millega Belgia ametiasutused soovivad sedalaadi kuritarvitust ära hoida. Krediitkaardinumbri esitamine loob kohase tasakaalu tarbija kaitstuse kõrgema taseme ja vajaduse vahel vältida müüja jaoks riski, et tarbija ei tasu tellitud kauba eest. Kui tarbija ei tagane lepingust ega maksa kauba eest, saab müüja müügihinna krediitkaardilt nimelt maha võtta.

86. Teiseks näeb Belgias kehtestatud kord ette, et müüjal lasub karistusõiguslik vastutus, kui ta rikub keeldu tasumisele kuuluvat summat taganemistähtaja jooksul sisse kasseerida. On tõsi, et lubades esitada krediitkaardi numbri, kaasneb ka võimalus, et teatud juhtudel seda kuritarvitatakse, kuid see võimalus väheneb, kui rikkumise puhul on tagatud tõhus karistus. Selline õigusnorm ei ole ehk tegelikkuses täielikult tõhus, kuid kohase sanktsiooni kehtestamisega on see piisavalt tõhus, et tagada tarbijatele Belgia poolt eesmärgiks seatud tarbijate kõrgem kaitstuse tase. Lisaks tuleb silmas pidada, et direktiivi 97/7 artikli 8 kohaselt on liikmesriigid kohustatud tagama, et tarbijal oleks võimalik nõuda makse tühistamist, kui maksekaarti on käesoleva direktiiviga reguleeritavate sidevahendi abil sõlmitud lepingutega seoses kuritahtlikult kasutatud, ja maksekaardi kuritahtliku kasutamise korral lasta tasutud summa hüvitada või tagasi maksta. Sellega on krediitkaardi kuritahtlikul kasutamisel lisaks müüja karistusõiguslikule sanktsioonile ette nähtud ka tarbija eriline kaitse.

87. Kolmandaks tuleb ka arvesse võtta nn „uute makseviiside" hulka kuuluvate krediitkaardimaksete tegelikku majanduslikku tähendust ja nende maksetega kaasnevaid eeliseid. Müüjale sidevahendi abil sõlmitud müügilepingu korral kättesaadavate traditsiooniliste makseviiside puhul (näiteks pangaülekanne), kui müüjal ei ole õigust nõuda makset enne taganemistähtaja möödumist, on kõrgem kaitstuse tase tagatud üksnes

tarbijale. Selles osas on krediitkaardimaksetel mitu eelist, kuna krediitkaardimaksete puhul on samal ajal kaitstud nii tarbija kui müüja, ilma et tarbija kaitstuse tase oluliselt väheneks. Viimase kaitstuse tase väheneks üksnes potentsiaalselt ja ainult teatud juhtudel. Kui kõnealuse õigusnormi rikkumise eest on kehtestatud kohane karistus, esineb krediitkaardi kuritarvitamist harva. Olukorda, kus tarbijale on tagatud täielik kaitse ja müüja on jäetud kaitseta, kuigi on olemas võimalus samal ajal tagada kaitse mõlemale, võib pidada olukorraks *summum ius summa iniuria* – suurim õigus on suurim ebaõiglus. See, et muude makseviiside puhul ei ole võimalik kaitsta samal ajal nii tarbijat kui müüjat, ei tohi kaasa tuua eksiarvamust, et mõlemale ei saa kaitset tagada, kui konkreetne makseviis seda võimaldab.

88. Eespool esitatud põhjendustest lähtudes leian, et ebaproportsionaalne on Belgia õigusnormi tõlgendus, mille kohaselt sidevahendi abil sõlmitud müügilepingu korral ei ole müüjal õigust nõuda tarbijalt krediitkaardinumbrit kohustusliku taganemistähtaja jooksul ka mitte juhul, kui müüja kohustub seda nimetatud tähtaja jooksul makse tegemiseks mitte kasutama.

89. Eeltoodut arvestades tuleb märkida, et EÜ artikliga 29 on vastuolus siseriikliku õigusnormi tõlgendus, mille kohaselt sidevahendi abil sõlmitud müügilepingu korral ei ole müüjal õigust nõuda krediitkaardinumbrit taganemisõiguse kohustusliku tähtaja jooksul ka mitte juhul, kui müüja kohustub seda nimetatud tähtaja jooksul müügisumma sissekasseerimiseks mitte kasutama.

5. Ettepanek

90. Eeltoodud analüüsist tuleneb seega, et EÜ artikliga 29 ei ole vastuolus Belgia õigusnormi kitsas grammatiline tõlgendus, kuid EÜ artikliga 29 on vastuolus nimetatud õigusnormile siseriiklike ametiasutuste antud tõlgendus. Nagu juba eespool märgitud, on viimased kohustatud tõlgendama siseriiklikku õigust kooskõlas ühenduse õigusega. Lõpetuseks võib öelda, et EÜ artikliga 29 ei ole vastuolus siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt sidevahendi abil sõlmitud müügilepingu korral on müüjal kohustusliku taganemistähtaja jooksul keelatud nõuda tarbijalt ettemaksu või tasumist, kui nimetatud õigusnormi ei tõlgendata selliselt, et kohustusliku taganemistähtaja jooksul on müüjal keelatud nõuda tarbijalt krediitkaardinumbrit ka juhul, kui müüja kohustub seda nimetatud tähtaja jooksul müügisumma sissekasseerimiseks mitte kasutama.

VII. Ettepanek

91. Kõiki eelnevaid kaalutlusi arvesse võttes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Hof van Beroep te Genti poolt esitatud eelotsuse küsimusele järgmiselt:

EÜ artikliga 29 ei ole vastuolus siseriiklik õigusnorm, mille kohaselt sidevahendi abil sõlmitud müügilepingu korral on müüjal kohustusliku taganemistähtaja jooksul keelatud nõuda tarbijalt ettemaksu või tasumist, kui nimetatud õigusnormi ei tõlgendata selliselt, et kohustusliku taganemistähtaja jooksul on müüjal keelatud nõuda tarbijalt krediitkaardinumbrit ka juhul, kui müüja kohustub seda nimetatud tähtaja jooksul müügisumma sissekasseerimiseks mitte kasutama.